12/05/2021

Στέιτ Ντιπάρτμεντ: Η Τουρκία παραβιάζει τα δικαιώματα των θρησκευτικών μειονοτήτων

/ Επικαιρότητα

Τους ασφυκτικούς περιορισμούς και τις αθέμιτες πιέσεις που υφίσταται το Οικουμενικό Πατριαρχείο μαζί με τις άλλες θρησκευτικές μειονότητες στην Τουρκία καταγράφει η νέα Έκθεση του Στέιτ Ντιπάρτμεντ για τις Θρησκευτικές Ελευθερίες. Όπως τονίζει η έκθεση, η τουρκική κυβέρνηση συνέχισε να περιορίζει τα δικαιώματα των μη μουσουλμανικών θρησκευτικών μειονοτήτων ιδίως εκείνων που δεν αναγνωρίζονται από την Συνθήκη της Λωζάνης. Παρόλα όμως αυτά, η έκθεση υποστηρίζει ότι ακόμα και οι τρεις αναγνωρισμένες κοινότητες (Έλληνες Ορθόδοξοι Χριστιανοί, Εβραίοι, Αρμένιοι Αποστολικοί Ορθόδοξοι Χριστιανοί) υφίστανται συστηματικές διακρίσεις, οι οποίες έρχονται σε πλήρη αντίθεση με την Συνθήκη της Λωζάνης.

Όπως αναφέρεται χαρακτηριστικά, «οι θρησκευτικές μειονότητες ανέφεραν και πάλι δυσκολίες στο άνοιγμα ή στη λειτουργία οίκων λατρείας, στην επίλυση κτηματικών και περιουσιακών διαφορών και στις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν για τη λήψη της νόμιμης αποζημίωσης που δικαιούνται για περιουσιακά στοιχεία, τα οποία απαλλοτριώθηκαν από την κυβέρνηση».

Όσον αφορά τον δημόσιο διάλογο, γίνεται ειδική αναφορά στην αντισημιτική ρητορική και στη γενικότερη ρητορική μίσους, η οποία συνεχίστηκε να υφίσταται στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και στον έντυπο τύπο.

Θεολογική Σχολή της Χάλκης

Ανώτεροι Αμερικανοί αξιωματούχοι, συμπεριλαμβανομένου του υπουργού Εξωτερικών, συνέχισαν να ζητούν από την τουρκική κυβέρνηση να επιτρέψει την επανέναρξη της λειτουργίας της Θεολογικής Σχολής της Χάλκης και να επιτρέψει γενικώς σε όλες τις θρησκευτικές κοινότητες να εκπαιδεύσουν τους κληρικούς τους στη χώρα. Για παράδειγμα, στις 30 Ιουλίου, ο πρέσβης των ΗΠΑ επισκέφτηκε μαζί με το γενικό πρόξενο στην Κωνσταντινούπολη τη Χάλκη για να δείξει το συνεχές ενδιαφέρον της Ουάσιγκτον για το άνοιγμα της Σχολής.

Η έκθεση παραπέμπει στο δημοσίευμα της εφημερίδας Sozcu, το οποίο αναφέρει ότι το Ντιανέτ (Τουρκική Διεύθυνση Θρησκευτικών Θεμάτων) απέκτησε το κτήριο ενός ιστορικού νοσοκομείου που βρίσκεται στο νησί της Χάλκης για να ανοίξει ένα ισλαμικό εκπαιδευτικό κέντρο. Μάλιστα καταγράφονται αναλυτικά τα εντελώς δύο μέτρα και δύο σταθμά που εφαρμόζει η τουρκική κυβέρνηση στον τομέα της θρησκευτικής εκπαίδευσης.

«Η (τουρκική) κυβέρνηση συνέχισε να παρέχει εκπαίδευση στους σουνίτες μουσουλμάνους κληρικούς, την ίδια στιγμή που συνέχισε να περιορίζει την εκπαίδευση κληρικών από τις άλλες θρησκευτικές ομάδες. Η (τουρκική) κυβέρνηση συνέχισε να παρέχει χρηματοδότηση για δημόσια, ιδιωτικά και θρησκευτικά σχολεία που διδάσκουν το Ισλάμ. Δεν το έκανε για τα μειονοτικά σχολεία των κοινοτήτων που αναγνωρίζονται από την Συνθήκη της Λωζάνης, εκτός από την καταβολή των μισθών για μαθήματα που διδάσκονται στα τουρκικά, όπως η τουρκική λογοτεχνία. Οι μειονοτικές θρησκευτικές κοινότητες χρηματοδότησαν όλες τις άλλες δαπάνες τους μέσω ιδιωτικών δωρεών», σημειώνεται χαρακτηριστικά.

Μάλιστα η έκθεση παρουσιάζει και την έκκληση που είχε κάνει ο Οικουμενικός Πατριάρχης τον Ιούλιο για το άνοιγμα της Σχολής. Ο προκαθήμενος της

Ορθοδοξίας είχε δηλώσει ότι το συνεχιζόμενο κλείσιμο διέκοψε μια παράδοση διδασκαλίας που χρονολογείται εδώ και αρκετούς αιώνες και ανάγεται στις ιστορικές ρίζες που είχε η Σχολή ως μοναστήρι.

Η έκθεση κάνει αναφορά στην απόφαση που είχε λάβει το Συνταγματικό Δικαστήριο της Τουρκίας του 1971 για την απαγόρευση της λειτουργίας των ιδιωτικών ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Η συγκεκριμένη απόφαση είχε οδηγήσει στο κλείσιμο της Σχολής. Ωστόσο, οι τροποποιήσεις του συντάγματος το 1982 επέτρεψαν την ίδρυση ιδιωτικών ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, αλλά έθεσαν επίσης σημαντικούς περιορισμούς στα ιδρύματα με αποτέλεσμα να μην επιτραπεί η επαναλειτουργία της Θεολογικής Σχολής της Χάλκης.

Μετατροπή της Αγίας Σοφίας και της Μονής της Χώρας σε Τζαμί

Η έκθεση παρουσιάζει την απόφαση του Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν για την μετατροπή της Αγίας Σοφίας και της Μονής της Χώρας σε τζαμί , καταγράφοντας τη διαφωνία που είχε εκφράσει η αμερικανική κυβέρνηση απέναντι σε αυτές τις ενέργειες. Ειδικότερα, σημειώνεται ότι:

Τον Ιούνιο, ο Αμερικανός πρέσβης, αρμόδιος για τις διεθνείς θρησκευτικές ελευθερίες, Σαμ Μπράουνμπακ ζήτησε από τη τουρκική κυβέρνηση να διατηρήσει το μουσειακό καθεστώς της Αγίας Σοφίας.

Τον Ιούλιο, ο υπουργός Εξωτερικών Μάικ Πομπέο προέτρεψε την κυβέρνηση «να διατηρήσει την Αγία Σοφία ως μουσείο, ως παράδειγμα της δέσμευσής της για τον σεβασμό των θρησκευτικών παραδόσεων της χώρας».

Την 1η Ιουλίου, το υπουργείο Εξωτερικών εξέδωσε ανακοίνωση που εξέφραζε την απογοήτευση για την αλλαγή του καθεστώτος της Αγίας Σοφίας. Σε αυτή την ανακοίνωση είχε δηλώσει ότι επιθυμεί να ακούσει τα σχέδια για την εξασφάλιση της προσβασιμότητας χωρίς περιορισμούς στο μνημείο.

Στις 24 Ιουλίου, ο Αρχιεπίσκοπος Ελπιδοφόρος είχε πραγματοποιήσει συνάντηση με τον Αμερικανό πρόεδρο και αντιπρόεδρο στον Λευκό Οίκο για το θέμα της Αγίας Σοφίας. Μετά τη συνάντηση, ο Μάικ Πενς είχε δηλώσει με ανάρτηση του στο Twitter ότι «οι ΗΠΑ θα παραμείνουν σταθερά στο πλευρό της Ελληνικής Ορθόδοξης Εκκλησίας στην έκκληση για να παραμείνει η Αγία Σοφία προσιτή ως πηγή έμπνευσης και προβληματισμού για κάθε άτομο ανεξαρτήτως θρησκευτικής πίστης».

Αναγνώριση της Οικουμενικότητας του Πατριαρχείου

Η έκθεση επισημαίνει ότι η τουρκική κυβέρνηση συνεχίζει να μην αναγνωρίζει τον οικουμενικό χαρακτήρα του πατριαρχείου, το οποίο αποτελεί το πνευματικό κέντρο των 300 εκατομμυρίων Ορθοδόξων Χριστιανών του κόσμου. Όπως αναφέρεται, «η θέση της κυβέρνησης παρέμεινε ότι ο Οικουμενικός Πατριάρχης είναι μόνο ο θρησκευτικός ηγέτης του ελληνικού ορθόδοξου μειονοτικού πληθυσμού της χώρας».

Επιπλέον, η τουρκική κυβέρνηση συνέχισε να επιτρέπει μόνο στους Τούρκους πολίτες να ψηφίζουν στην Ιερή Σύνοδο του Οικουμενικού Πατριαρχείου για την εκλογή του πατριάρχη, αλλά συνέχισε την πρακτική της να παρέχει ιθαγένεια στους Έλληνες Ορθόδοξους μητροπολίτες.

Νομικοί Περιορισμοί και Έλλειψη Αποζημιώσεων για Περιουσιακά Στοιχεία

Η έκθεση επισημαίνει ότι οι Αμερικανοί αξιωματούχοι συνεχίζουν να καλούν την κυβέρνηση της Τουρκίας να άρει τους περιορισμούς στις θρησκευτικές ομάδες και να σημειώσει πρόοδο στην επιστροφή των περιουσιακών στοιχείων. Όπως τονίζεται χαρακτηριστικά, οι διοικητικές δομές των θρησκευτικών κοινοτήτων δεν έχουν νομική προσωπικότητα, με αποτέλεσμα να μην μπορούν να κατέχουν άμεσα τίτλους ιδιοκτησίας και συνεπώς να ασκήσουν δικαστικές αξιώσεις. Οι κοινότητες βασίζονται σε ξεχωριστά ιδρύματα ή οργανώσεις για την κατοχή και διαχείριση των περιουσιακών τους στοιχείων. Υπό αυτό το πρίσμα, επισημαίνεται ότι δεν υπήρξε πρόοδος στο θέμα της επιστροφής ακινήτων ή στη παροχή αποζημίωσης για περιουσιακά στοιχεία τα οποία κατασχέθηκαν τις προηγούμενες δεκαετίες από τις αρχές.

Πηγή: ΑΠΕ/ΜΠΕ